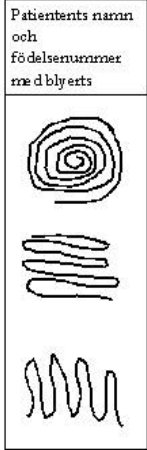

Provtagningsanvisningar Cytologi

Exfoliativ gynekologisk cytologi

Remiss	Remiss ifylls enligt anvisningar ” Så här fyller du i remissen ” Remiss Cytologi gyn
Allmänt	Provtagaren ansvarar för att remisser och etiketter är rätt ifyllda och att rätt remiss används för avsedd undersökning. Remisser skall fyllas i och provtagningskär/objektglas märkas med patientens personnummer (10 siffror) och namn. Endast objektglas med mattrand får användas. Märk objektglas med patientens personnummer (10 siffror) och namn. Använd blyertspenna. Antal objektglas skall anges på remiss.
Fixering	Fixera provet omedelbart efter provtagningen i en kyvett med 95%-ig etanol i minst 30 min. Kyvetten skall innehålla så mycket etanol att hela provet täcks. Glaset får sedan lufttorka och därefter insändas till laboratoriet i preparataskar. Det är mycket viktigt att utstrykning och fixering sker snabbt. Lufttorkning före fixering omöjliggör bedömning av preparatet.
Utförande	Prov tas före alla andra undersökningar. Undvik provtagning under menstruation! Indicerade prover GS (remisser med brun kant) Cellprov tas dels som screening och dels från kvinnor som utreds eller behandlats för cellförändringar.
	<p>Ett objektglas med mattrand märks med patientens namn och födelsenummer (10 siffror). Prov tas från tre ställen: Fornix vaginae, portio uteri och cervixkanalen, i denna ordning. (För bedömning av epitelmognad tas prov från vaginas övre laterala del.)</p> <div style="display: flex; align-items: flex-start;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;"> <p style="font-size: small;">Patientens namn och födelsenummer med blyerts</p> </div> <div> <p>Prov 1: Fornix vaginae skrapas lätt med vanlig tungspatel eller Ayrespatel, varefter sekretet stryks ut tunt i glasets längdriktning längst bort från mattranden, se fig.</p> <p>Prov 2: Portio uteri hela yta skrapas lätt med spatelns andra ände. Sekretet stryks ut tunt genom att spateln förs tvärs över objektglaset på den fjärdedel, som är närmast fornixprovet, se fig.</p> <p>Prov 3: För provtagning från cervixkanalen används cervixborste. Provet från endocervix stryks ut med cirkulära rörelser på översta tredjedelen av glaset närmast mattranden</p> </div> </div>

Provtagningsanvisningar Cytologi

Vätskebaserad Cytologi	Vaginalcytologisk provtagning/ Vätskebaserad cytologi Cellprov tas på samma sätt som vid konventionell cytologi med följande skillnader/tillägg: Provet från bakre fornix och portio tas med Ayresspatel av plast. Endocervikala provet tas med Cytobrush. I stället för att stryka ut cellerna på ett provtagningsglas används en vätskefylld burk. Både spateln och borsten skall efter provtagning vispas kraftigt i burken för att uppfångade celler ska lossna. Borsten skall sedan pressas och roteras mot burkens vägg och det kvarvarande materialet på borsten skrapas av med spateln. Spatel och borste skall avlägsnas från burken inom ett par minuter efter provet tagits. Material för provtagning beställs från Regionservice, se Beställning av material – cytologi .
Övrigt	Kliniskt suspekta cancrar bör även provexideras för PAD, då tumören ofta täcks av ett skikt av fibrin, celldetritus och inflammatoriska celler, vilket kan förhindra en korrekt cytologisk diagnos. Organiserad gynekologisk cellprovskontroll (HS) För organiserad gynekologisk cellkontroll används ROCK-remiss Inbjudan till Gynekologisk Cellprovskontroll (SU/S)
Kontakt	Enhetschef cytologi tel 031-342 19 98 Cytologens provinlämning tel.031-342 29 19
Transport	Proven kan sändas per post, skickas med internttransport eller lämnas direkt på laboratoriet. Externa prover utanför SU/Sahlgrenska skickas med bud eller taxi. Utstryksglas till cytologen får inte placeras i samma transportlåda med PAD som ligger i formaldehyd. Formaldehyd påverkar utstryksglasen (cellproverna) och omöjliggör diagnostiken. Märk ej de speciella provaskar som används vid transport. Provaskarna rekvireras från cytlab. Akuta prov lämnas direkt till labpersonal vid provinlämning före kl.14.00.